

Nr 209.

Godkänd av första kammaren den 25 maj 1923.

Godkänd av andra kammaren den 25 maj 1923.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående reglering av utgifterna för kapitalökning för budgetåret 1923—1924 i vad angår jordbruksärendena.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 13, 29, 32 och 39.)

Till Konungen.

Statens affärsverksamhet.

1:o) I punkt 1 av den till innevarande riksdag avlätna statsverksproposition, avdelning: utgifter för kapitalökning i vad angår jordbruksdepartementet, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å riksstaten för budgetåret 1923—1924 bland utgifter för kapitalökning, att täckas av andra statsinkomster än lånemedel, under rubrik »Statens affärsverksamhet» till rörelsekapital för statens domänverk beräkna ett anslag av 10,000,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 10 mars 1923 avläten proposition, nr 183, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels å riksstaten för budgetåret 1923—1924 bland utgifter för kapitalökning, att täckas av andra statsinkomster än lånemedel, under rubrik »Statens affärsverksamhet» till rörelsekapital för statens domänverk anvisa ett anslag av 10,000,000 kronor;

dels bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ej mindre för beredande åt domänverket av ytterligare rörelsekapital tillhandahålla sagda verk en rörlig kredit av intill 10,000,000 kronor än även till

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 14 saml. Nr 209.

förvaltning mottaga samma verks för omedelbart förestående utgifter eller inleverering till statsverket av driftöverskott icke erforderliga medel;

dels besluta, att å såväl lyftade kreditbelopp som till förvaltning överlämnade medel skall utgå ränta, som av fullmäktige i riksgäldskontoret efter samråd med domänstyrelsen bestämmes med hänsyn till de å den allmänna penningmarknaden rådande förhållanden;

dels ock bemyndiga domänstyrelsen att för likviderande av utav Kungl. Maj:t beslutade inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark utfärda reverser, dock vid varje tidpunkt till belopp ej överstigande behållningen å domänverkets markinköpsfond.

Riksdagen biträder Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och har därför

dels å riksstaten för budgetåret 1923—1924 bland utgifter för kapitalökning under rubrik »Statens affärsverksamhet» till rörelsekapital för statens domänverk anvisat ett anslag av 10,000,000 kronor;

dels bemyndigat fullmäktige i riksgäldskontoret att ej mindre för beredande åt domänverket av ytterligare rörelsekapital tillhandahålla sagda verk en rörlig kredit av intill 10,000,000 kronor än även till förvaltning mottaga samma verks för omedelbart förestående utgifter eller inleverering till statsverket av driftöverskott icke erforderliga medel;

dels beslutat, att å såväl lyftade kreditbelopp som till förvaltning överlämnade medel skall utgå ränta, som av fullmäktige i riksgäldskontoret efter samråd med domänstyrelsen bestämmes med hänsyn till de å den allmänna penningmarknaden rådande förhållanden;

dels ock bemyndigat domänstyrelsen att för likviderande av utav Kungl. Maj:t beslutade inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark utfärda reverser, dock vid varje tidpunkt till belopp ej överstigande behållningen å domänverkets markinköpsfond.

Beträffande sättet för anskaffande av det till kapitalökning beviljade anslaget anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut.

Statens utlåningsfonder.

2:o) Under punkt 2 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för odlingslånefonden anvisa för budgetåret 1923—1924 ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning ger riksdagen icke anledning till någon erinran.

Riksdagen har därför såsom kapitalökning för odlingslånefonden anvisat för budgetåret 1923—1924 ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkt 3 föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående statens verksamhet för egnahemsbildning, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, såsom kapitalökning för egnahemslånefonden beräkna för budgetåret 1923—1924 ett belopp av 25,000,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 10 mars 1923 avlåten proposition, nr 144, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen, bland annat, att

1) godkänna det såsom bilaga A till berörda statsrådsprotokoll fogade förslag till ändrad lydelse av §§ 5, 6, 10, 11 och 12 samt § 14 mom. 2 och 4 av de utav riksdagen 1919 antagna allmänna villkor och bestämmelser för statens egnahemslånerörelse, att tillämpas från och med dag under 1923, som av Kungl. Maj:t bestämmes;

2) medgiva, att Kungl. Maj:t må under 1923, utöver det belopp, som av Kungl. Maj:t för samma år redan beviljats såsom lån från egnahemslånefonden, disponera såsom lån från samma fond ett ytterligare belopp av intill 4,000,000 kronor, därav 2,500,000 kronor för jordbrukslägenheter och 1,500,000 kronor för bostadslägenheter;

3) medgiva, att Kungl. Maj:t må under 1924, utöver förut medgiven utlåning av intill 12,000,000 kronor, disponera ett belopp av intill 7,000,000 kronor eller således tillhoppa intill 19,000,000 kronor såsom lån från egnahemslånefonden, därav 13,500,000 kronor för jordbrukslägenheter och 5,500,000 kronor för bostadslägenheter; samt

4) såsom kapitalökning för egnahemslånefonden för budgetåret 1923—1924 anvisa ett reservationsanslag av 21,000,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 181, anmält, har riksdagen bland annat

1) godkänt i skrivelsen intaget förslag till ändrad lydelse av §§ 5, 6, 10, 11 och 12 samt § 14 mom. 2 och 4 av de utav riksdagen 1919 antagna allmänna villkor och bestämmelser för statens egnahemslånerörelse, att tillämpas från och med dag under 1923, som av Kungl. Maj:t bestämmes;

2) medgivit, att Kungl. Maj:t må under 1923, utöver det belopp, som av Kungl. Maj:t för samma år redan beviljats såsom lån från egnahemslånefonden, disponera såsom lån från samma fond ett ytterligare belopp av intill 4,000,000 kronor, därav 2,500,000 kronor för jordbrukslägenheter och 1,500,000 kronor för bostadslägenheter;

3) medgivit, att Kungl. Maj:t må under 1924, utöver förut medgiven utlåning av intill 12,000,000 kronor, disponera ett belopp av intill 7,000,000 kronor eller således tillhoppa intill 19,000,000 kronor såsom lån från egnahemslånefonden, därav 13,500,000 kronor för jordbrukslägenheter och 5,500,000 kronor för bostadslägenheter; samt

4) såsom kapitalökning för egnahemslånefonden för budgetåret 1923—1923 anvisat ett reservationsanslag av 21,000,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut.

4:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 4 gjorda framställning har riksdagen medgivit att, därest för något år från fiskerilånefonden ej behöver för därmed nu avsedda ändamål utlämnas lån till det belopp, som enligt riksdagens medgivande årligen må utlånas, Kungl. Maj:t må av återstoden utlämna lån om tillhoppa 100,000 kronor till understödjande av sådana företag för tillgodogörande och förädling av fiskets produkter, som enligt de för lån från fonden nu gällande bestämmelser ej kunna komma i åtnjutande därav.

5:o) Under punkt 5 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för kraftledningslånefonden anvisa för budgetåret 1923—1924 ett reservationsanslag av 2,340,000 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagens andra kammare väckt motion, nr 55, vari hemställts, att återbetalningsvillkoren för lån ur kraftledningslånefonden måtte ändras från nu gällande bestämmelser på sådant sätt, att ränta och amortering tillsammans, sedan lån innehafts under två år, måtte utgå med lika annuitet under återstående lånetiden samt att dessa bestämmelser måtte tillämpas, där låntagare så önskar, för lån ur fonden, utlämnade före den 1 juli 1923.

Under åberopande av jordbruksutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 29 får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och den i ämnet väckta motionen dels såsom kapitalökning för kraftledningslånefonden anvisat för budgetåret 1923—1924 ett reservationsanslag av 2,340,000 kronor;

dels ock beslutat sådan ändring av grunderna för utlämnande av lån från kraftledningslånefonden, att lån skall, sedan det innehafts i två år från första lyftningsdagen, återbetalas under vart och ett av därpå följande högst aderton år med lika annuitet, därav såsom ränta räknas fem procent å det oguldna kapitalbeloppet, låntagare dock obetaget att före lånetidens utgång på en gång inbetala ogulden del av lånet.

Beträffande sättet för anskaffande av det till kapitalökning beviljade anslaget anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut.

Låneunderstöd.

6:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 6 gjorda framställning och under återopande av vad riksdagen under punkt 65 i sin skrivelse nr 9 A anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen såsom låneunderstöd till svenska mosskulturföreningen för bestridande av vissa utgifter för byggnader å samt inköp av kreatur till föreningens försöksgård å myrjord vid Gisselås i Jämtlands län anvisat ett anslag av 40,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut.

7:o) Under punkt 7 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av låneunderstöd åt företag för framställning av jordbrukskalk anvisa ett anslag av 50,000 kronor.

Enligt förslaget skulle för lån, som av Kungl. Maj:t utlämnades från det begärda anslaget föreskrivas en ränta av 5 procent och en amorteringstid av högst 20 år.

Jämväl riksdagen anser, att genom ett utnyttjande av särskilt i de norra mera avlägset belägna delarna av Norrland befintliga kalkstensfyndigheter avsevärda fördelar skulle kunna vinnas för närliggande trakters jordbruk, vilka eljest för fyllande av sitt behov av kalk äro beroende av med dryga kostnader förenade långa kalktransporter från mellersta Sverige. Tillgodogörandet av i orten befintliga förekomster torde för ödebygdernas vidkommande i vissa fall vara en förutsättning för, att kalk överhuvudtaget skall komma till användning. Med nu antydd utgångspunkt synes riksdagen det föreliggande förslaget — vilket visserligen närmast berör ett företag med ur kommunikationssynpunkt mera gynnsamt läge — vara ägnat att böra vinna statsmakternas anslutning. Därest emellertid upptagande av förefintliga kalkstensfyndigheter skall

kunna förväntas ske i så stor omfattning, att det kan bliva till verklig betydelse i förevarande avseende, torde, såsom departementschefen antytt, frågan om uppläggande av en särskild fond för ändamålet för här ifrågavarande traktens vidkommande böra tagas i övervägande. Beträffande det i förevarande framställning närmast avsedda företaget vill riksdagen slutligen understryka vad departementschefen uttalat rörande behov av ytterligare utredning särskilt angående lånebehovet samt de garantier, som kunna lämnas för att lantbrukarna genom företaget ifråga verkligen beredas avsedd förmån av tillgång till billig kalk.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen för beredande av låneunderstöd åt företag för framställning av jordbrukskalk anvisat ett anslag av 50,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut.

Stockholm den 25 maj 1923.

Med undersåtlig vördnad.
